

EU's nye supply chain direktiv rammer også de små og mellemstore virksomheder

Af Jan Stentoft, professor i Supply Chain Management, Syddansk Universitet

EU-kommissionen fremlagde i februar 2022 direktivforslaget "Corporate Sustainability Due Diligence". Direktivet stiller krav til de største virksomheder, for at undgå krænkelse af menneskerettigheder og miljøsvigt i deres forsyningskæder via krav til due diligence – eller rettidig omhu. Direktivet er tæt på at blive godkendt i Europaparlamentet og Det Europæiske Råd. Det fastlægger rammer for virksomheder, der driver samhandel i det indre marked, om hvorledes menneskerettigheder og miljø skal respekteres i deres forretningsaktiviteter både internt og i de værdikæder, de deltager i. Dette skal ske ved at identificere, forebygge, afbøde og tage højde for negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, og ved at have passende ledelse, forvaltningssystemer og foranstaltninger til formålet.

Direktivet omhandler to grupper af virksomheder: 1) virksomheder med mere end 500 ansatte og en global nettoomsætning på mere end 150 mio. euro og 2) virksomheder med mere end

250 ansatte og en global nettoomsætning på mere end 40 mio. euro, og som opererer inden for højrisikosektorer som produktion af tekstiler, læder, landbrug, udvinding af mineralske ressourcer, fiskeri, fødevarerproduktion og fremstilling af basismetallprodukter. Formålet er at styrke virksomheders forpligtelser til en bæredygtig omstilling, der begrænser den globale opvarmning til maksimalt 1,5° C jf. Parisaftalen og Glasgow-klimapagten. Det er de enkelte medlemslande, der skal forestå kontrolopgaven med, at virksomhederne lever op til direktivet. Efterlever man ikke regelsættet, kan det føre til bøder.

Hvorfor er det nu nødvendigt med et EU-direktiv på dette område? Praksis har vist, at det går for langsomt med at indfri målsætningerne i FN's 17 verdensmål. Der eksisterer allerede frivillige standarder for ansvarlig forretningskik, såsom FN's Guiding Principles on Business and Human Rights og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Disse har fundet bred anven-

delse, men stadig ikke i tilstrækkeligt omfang. Endnu engang må der lovgivning til, før praksis bliver ændret.

I direktivet anbefales det at følge de seks trin, der er defineret i OECD's due diligence-retningsslinjer for ansvarlig forretningskik, med det formål at identificere og imødegå negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet. De seks trin er:

- 1** Integration af due diligence i politikker og forvaltningssystemer (hvordan der arbejdes med det samt udarbejdelse af code of conducts)
- 2** Identifikation og vurdering af negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø
- 3** Forebyggelse, ophør eller minimering af faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet
- 4** Vurdering af foranstaltningernes effektivitet
- 5** Kommunikation
- 6** Tilvejebringelse af afhjælpende foranstaltninger

I oplægget til direktivet fremgår det, at værdikæden omfatter "aktiviteter i forbindelse med en virksomheds produktion af en vare eller levering af tjenesteydelser, herunder udvikling af produktet eller tjenesteydelsen og anvendelse og bortskaffelse af produktet samt de dermed forbundne aktiviteter i virksomhedens etablerede forretningsforbindelser." Ansvar et gælder både upstream og downstream. Nogle særlige træk ved små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er, at de i forhold til store virksomheder har færre finansielle og menneskelige ressourcer. Selvom SMV'er ikke direkte er omfattet af direktivet, så bliver de berørt indirekte, idet SMV'er typisk indgår i større værdikæder, hvor store virksomheder er omfattet.

“Man kan vælge at se det som en investering, der kan give øgede konkurrencefordele”

Det er ressourcekrævende at skabe overblik over leverandør- og distributionskæder. Vi oplever, at specielt SMV'erne i langt overvejende grad har fokus på førsteledsleverandører og i begrænset omfang på leverandørers leverandører m.v. Ansvar et gælder også downstream, om end det kan være langt vanskeligere at arbejde med. Vi har tidligere set, hvordan Lundbeck kom i stormvejr, fordi deres lægemiddel, uden Lundbecks viden, blev brugt i dødssprøjterne på flere døds gange i nogle amerikanske stater.

Vi må håbe på, at de store virksomheder tænker på SMV'ernes ressourcesituation, når de begynder at efterleve kravene i det nye direktiv. En af udfordringerne er, at de store virksomheder kan gribe opgaven an på forskellige måder, hvor nogle implementerer absolutte minimumskrav, mens andre vælger at gå længere, end hvad der er påkrævet. Hvis man så forestiller sig, at en SMV møder disse krav fra 10 store kundevirksomheder

med hver deres egen tilgang til direktivet, så skal der ikke meget fantasi til at forestille sig, hvilke administrative byrder, det kan give SMV'en. Der er således behov for at yde SMV'erne hjælp til at efterleve de nye krav. Her vil organisationer som bl.a. DI, Dansk Erhverv, Udenrigsministeriet – Trade Center, de tværkommunale erhvervshuse og ikke mindst private rådgivere blive vigtige spillere.

SMV'erne kan med fordel starte med at skabe et overblik over virksomhedens forsyningskæder. Man kan her bruge simple kortlægningsteknikker, hvor man kan starte med virksomhedernes kunder i forskellige segmenter, og hvordan de nås via forskellige distributionskanaler. Dernæst kan transportformer, lagersteder, styringskoncepter og leverandørnetværk i forskelle led optegnes.

Vores igangværende forskningsprojekt hos Industriens Fond med fokus på Supply Chain Resilience i små og mellemstore danske produktionsvirksomheder (www.scr-smv.dk) viser, at der er stor værdi i at samarbejde på tværs af funktioner som salg, produktion, indkøb, produktudvikling, økonomi og IT, med henblik på at skabe en fælles forståelse af de forsyningskæder, som virksomheden er en del af. Det kan derfor anbefales, at SMV'er allerede nu sætter fokus på dette arbejde og får etableret et tværgående resilience-team, som mødes med faste intervaller for at følge op på udviklingsmål og drøfte nye potentielle udfordringer.

Man bør desuden ikke anskue direktivet som noget, der alene giver flere byrder. Man kan vælge at se det som en investering, der kan give øgede konkurrencefordele, fordi bæredygtighed og ansvarlighed kommer til at fylde mere i forretningslivet./